

УДК 343:973

Сергій Олександрович ЗОЛОТАРЬОВ,

головний судовий експерт відділу комп'ютерно-технічних та телекомунікаційних досліджень

Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

СУДОВА КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ТА ЇЇ РОЛЬ У БОРОТЬБІ З КІБЕРЗЛОЧИНАМИ

Стрімкий розвиток електронних носіїв, їх значення, яке вони відіграють на сьогоднішній день у житті людей сприяє розвитку цифрової криміналістики, а саме такого експертного напрямку як комп'ютерно-технічна експертиза, яка є одним із різновидів судових експертиз, призначення якої – отримання фактичних даних шляхом дослідження комп'ютерних засобів, електронних носіїв інформації.

Предметом комп'ютерної експертизи є закономірності формування і дослідження комп'ютерних систем і руху цифрової інформації, дослідження фактів і обставин, пов'язаних з проявом цих закономірностей за завданням судових та слідчих органів за кримінальними та цивільними справами, а також проведення досліджень за зверненням громадян згідно переліку платних послуг МВС України (для Науково-дослідних експертних центрів МВС України) у чіткій відповідності з вимогами чинного законодавства, що дозволяє комплексно побудувати цілісну систему доказів.

Вдосконалення комп'ютерної-техніки (системні блоки комп'ютера, ноутбуки, сервери тощо), цифрових електронних носіїв інформації (жорсткі диски, твердотілі накопичувачі даних, карти пам'яті, планшетні комп'ютери, мобільні телефони, розумні годинники), а саме збільшення об'єму досліджуваних даних, використання захисту, вимагають від експертів цього різновиду судових експертиз використання аналітичного підходу, поглиблених знань, а також новітніх експертних програмних продуктів, апаратних пристроїв, задля досягнення максимального результату дослідження. Недостатньо розвинені навички аналізу даних, незабезпеченість програмними та апаратними комплексами експертів

цього напряму дослідження, а також неналежне упакування об'єктів дослідження оперативними та слідчими підрозділами при огляді місця події, можуть суттєво вплинути на результат не тільки дослідження, а розслідування протиправного діяння (правопорушення) у цілому, адже все частіше у практичній діяльності трапляються випадки, що необхідна інформація, яка може бути використана у якості доказової знаходиться серед пристроїв, дослідженням яких займаються саме судові експерти напряму дослідження 10.9 «Дослідження комп'ютерної техніки та програмних продуктів».

За завданням судових та слідчих органів по кримінальним справам, судові експерти комп'ютерно-технічної експертизи здатні досліджувати факти несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж (стаття 361 Кримінального кодексу України) [1], а також фактів несанкціонованих дій з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (стаття 362 Кримінального кодексу України). Згідно вищезазначених статей Кримінального кодексу висновок судового експерта відіграє одну із ключових ролей, що у свою чергу також є внеском у боротьбі з кіберзлочинністю у нашій державі, адже проведення експертом дослідження у деяких випадках також може висвітлити нові джерела інформації для досудового органу розслідування.

Слід зазначити, що злагодженість дій правоохоронних органів з експертними установами: консультації, обмін досвідом, поглиблений аналіз викликів сьогодення у цій специфіці, а також розборка нових механізмів дослідження фактів несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж, подання пропозицій щодо удосконалення правового регулювання у цій сфері, здатна позитивно вплинути на розслідування злочинів у сфері кіберзлочинів.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

Одержано 27.04.2020